

Help, een poëzietalent, wat nu?

Hoe creëer je voor mensen met een handicap een 'taalvriendelijk klimaat waarin poëtisch talent kan ontwikkelen en groeien' (om met de woorden van het Poëziepaleis te spreken)?
Hoe maak je hen enthousiast voor dichtkunst en stimuleer je poëtisch talent? Aan deze vragen willen we in de komende nummers van pArt extra aandacht besteden. Als opwarmertje een praktijkverhaal over Hendrik.

Hendrik Frankena is een van de kunstenaars van kunstopleiding De Witte Olifant in Almere en kreeg eind 2015 de Special Award 2015 Jong Talent Prijs. Het geldbedrag dat aan de Award verbonden was, heeft hij ingezet om zijn belangstelling voor filmen en zijn poëtische ontwikkeling verder te ontwikkelen. Met Laurien van der Zwan ging hij aan de slag met film, de Amstelveense stadsdichter Matthijs den Hollander koos hij als voordracht-coach en Kristien Sonnevijlle begeleidde hem bij het maken van poëzie.

De ervaringen van Hendrik, Laurien, Matthijs en Kristien vormen een aanzet tot beantwoorden van de vragen waarmee we dit artikel openden. We hopen op nog meer ervaringsverhalen! Stuur ze naar poezie@specialarts.nl.

Begeleiden bij het schrijven van gedichten, waarom zou je?

"Poëzie laat niet alleen de schoonheid van taal zien, het is misschien ook wel een van de meest persoonlijke manieren om je te uiten. En juist doordat poëzie geen vaste vorm heeft, geeft het ruimte aan mensen die onzeker zijn over hun spreek- en schrijfvaardigheden."

Kristien Sonnevijlle

Kun je met een Veer Papier maaken
Kun je van een Veer Papier maaken

GepLukt uit SchiLderij
Een Snor van Veeren
Je kunt er niet mee vliegen
Was het maar waar in de tuin
Op vakantie gevonden

Een Battery in de OpLader
Om Indiaanen Tooien temaaiken
voor kussens voor kLeeren
Ik maak een vloer kLeed van veeren
Met een Veer kun je viezig hayt
Uit je vingers krijgen.

Krankzinnige VLeezigeVosige
Vrouwelijke Veilen de

Voet Veer Boot

Was het pijnLijk voor de VOGEL
Toen die hem verloor
bLauw groen scheef en een haper uit
ER zit een wit stok je in.
Dat stok je is wel iets je harder

Zou de VogEL het Leuk vinden
Als WE die Veer
Weer trug

Prikken.?

Hendrik Frankena

Hendrik Frankena

“Ik vind gedichten maken leuk. Er zijn geen regels en je kunt dingen verzinnen. En je leert ervan kijken en schrijven. Ik ben begonnen met het uitknippen en husselen van woorden uit kranten. Tegenwoordig bedenk ik een onderwerp en schrijf ik daarna vellen vol met wat er daarbij in mij

opkomt. Daaruit kies ik de woorden en zinnen die er het beste bij passen. Van Kristien heb ik geleerd om zinnen in stukken te hakken. En om te kijken welke woorden rijmen en hoe ze samen klinken. Voordragen vind ik wel een beetje spannend. Van Matthijs heb ik ge-

leerd mijn lichaam van tevoren los te maken en goed te ademen. Nu durf ik het al een beetje meer.

Mijn tip aan andere dichters: zorg dat je eerst weet waarover je wilt schrijven, anders heb je geen houvast. De rest mag je helemaal zelf invullen.”

Kristien Sonnevijlle

Kristien heeft een achtergrond in theater en dans. Daarnaast volgde ze meerdere schrijfttrainingen, omdat ze meer poëzie in haar werk wenste: “Poëzie spreekt tot mijn verbeelding en zet zintuigen aan het werk”. Kristien begeleidde al vaker groepen bij het maken van poëzie; Hendrik was de eerste die zij individueel begeleidde.

“Hendriks gedichten zijn bizar mooi, bijzonder, fantasierijk. Ik had al eens eerder met Hendrik gedicht en nu koos hij mij voor het verder werken aan zijn dichttalent. Omdat ik het geld van het stipendium goed wilde besteden, had ik bedacht dat ik eerst een stappenplan moest maken. Maar ik merkte al snel dat dat bij hem helemaal niet werkte, ik moest die stappen juist loslaten om goed te

kunnen aansluiten bij wat hem bezighoudt. Hendrik kan zich niet lang concentreren. Dat confronteerde mij met de vraag welke werkvorm bij hem zou passen. Ik koos voor een speelse, lichte poëzietraining in een groepje, waarin we aandacht besteedden aan bijvoorbeeld rym, herhaling, knippen/plakken en afbreken van zinnen. Na deze groepstraining zou ik dan individueel met Hendrik aan het werk gaan. Dit ritme van groepstraining gevolgd door zelf aan de slag bleek goed te werken. Ik vroeg dan aan Hendrik: “Waarover wil je vandaag schrijven?” Door vervolgens vragen te stellen kwamen er steeds meer details.

Begeleiden van gedichten maken vraagt veel geduld. Meer dan bij theater en dans. Het kost tijd om woorden

te vinden. En zijn de woorden er, dan is het de uitdaging om keuzes te maken in het verzamelde materiaal: wat is het belangrijkste, wat vind je het mooiste stukje? Mijn rol is vooral: hem vanuit telkens een ander perspectief laten kijken naar zijn onderwerp.”

Tip van Kristien

Ben je begeleider van mensen met een handicap en wil je met hen met poëzie aan de slag, dan zijn de trainingen van Blindschelders & Raadsman echt een aanrader! Door de opzet krijg je de gelegenheid om het geleerde meteen in de praktijk te brengen, en het stappenplan dat zij aanreiken is een rijke bron om uit te putten.

Laurien van der Zwan, begeleider en filmmaakster

“Als vrijwilliger bij kunstopleiding De Witte Olifant had ik al eerder met Hendrik gewerkt. Hij was veel bezig met teksten en foto's. Dat koos ik daarom als vertrekpunt. Ik nam kranten mee en we gingen aan de slag met collages en uitgeknipte teksten. Er ontstonden dialogen: ik keek of ik begreep wat hem boeide en haakte daarbij aan. Ook liet ik

werk van surrealisten als Magritte zien om Hendrik te voeden. Dat vond hij heel spannend: het kan niet en toch wel. Hendrik houdt van spannende, gekke dingen. Inmiddels ben ik met Hendrik en een andere jongen aan het filmen geslagen. Niet dat het werken met krantenknipsels al klaar is. Dat moet je loslaten. Het stipendium is bedoeld voor

talentontwikkeling en niet voor een mooi eindresultaat. Het gaat niet om goed of fout, maar om de vraag “Wat wil jij vertellen?” In het begin verbaasde het mij dat wanneer je samen iets aan het creëren bent, de beperking kan wegvallen. Maar inmiddels niet meer... ik weet beter!”

Matthijs den Hollander

“De eerste ontmoeting tussen Hendrik en mij was een ontmoeting tussen kunstbroeders: we waren allebei als dichter op hetzelfde moment in hetzelfde museum. En we zagen allebei wat de ander in zijn mars had. Daarna mocht ik met Hendrik werken. We reserveerden een middag. Ik ging naar de afspraak toe met enerzijds de open ‘we-zien-wel’-instelling, maar wel ook met het idee dat ik Hendrik ging helpen om beter te leren voordragen. Mijn eerste gedachte daarbij was: we moeten naar buiten! Een grote ruimte kan uitnodigen om luider en duidelijker te spreken. In een theater hangt die magie van het gesproken woord. Daarom koos ik eerst als locatie voor de Almeerse schouwburg. Na een aantal losmaakoefeningen voor het hele lijf en oefeningen in voordragen in de hal van de schouwburg, verplaatsten we ons avontuur naar buiten. Daar, in de ruimte bij een open

water, lieten we om beurten een frase uit ons samen geschreven gedicht klinken.

Achteraf denk ik vooral: wat mooi dat ik erbij mocht zijn, dat nóg meer aan het licht kwam wat hij in zich heeft! Het bleek niet zozeer te gaan om het voordragen zelf, maar om Hendriks zelfbewustzijn, zijn besef dat hij iets moois te zeggen heeft en dat hij daarmee een bron heeft aangeboord die bijna als vanzelf stroomt. Ik hoop vooral dat we daarvoor die middag een zaadje hebben geplant”.

Tip

Bekijk de twee YouTube-vlogjes waarin je Matthijs en Hendrik samen aan het werk ziet. Je vindt ze met de zoekterm ‘Frankena & Den Hollander’.

SCHOONHOVEN KERAMIEK

Uw kunst op keramiek

Schoonhoven Keramiek BV produceert en ontwikkelt relatiegeschenken in keramiek met kunst. We hebben ons gespecialiseerd in het reproduceren van kunst op een grote verscheidenheid van keramische vormen. En dat doen we met vele bekende en onbekende kunstenaars. Inmiddels hebben we in samenwerking met tal van ateliers en kunstenaars prachtige opdrachten uitgevoerd. Mooie porseleinen serviezen, schalen, doosjes, vazen etcetc. Tevens kunnen wij u eigen vormen reproduceren in keramiek.

De lat ligt hoog bij ons. U kunt van ons absolute kwaliteit verwachten. Met onze passie en kennis voor kunst en ambacht en onze jarenlange ervaring met reproductietechnieken van kunstwerken zijn wij u graag van dienst om de mogelijkheden voor u organisatie te onderzoeken. Tevens staan wij u bij om uw atelier onder de aandacht van bedrijven te brengen.

Kijkt u eens naar voorbeelden op www.schoonhovenkeramiek.nl

WWW.SCHOONHOVENKERAMIEK.NL

0182-382344 info@schoonhovenkeramiek.nl